Ο ΓΥΝΑΙΚΟΚΟΣΜΟΣ

ΕΝΑ ΕΡΓΟΧΕΙΡΟ

— Δὲν εἶναι ζωγραφιά, εἶνε ἐργόχειρο! μοῦ εἶπε ἡ φίλη μου.

— Μπά! τῆς ἀπάντησα μ' ἔκπληξι.

Καὶ κοίταξα προσεκτικώτερα τὸ ὡραῖο ἐργόχειρο τὸ ὁποῖον στολίζει πραγματικῶς τὴν Ἔκθεσι τοῦ Ζαππείου. Εἶνε μιὰ θαυμασία εἰκόνα ζωγραφισμένη ἀπὸ τὸν «Ὀθέλλο» τοῦ Σαίξπηρ, καὶ παριστάνει τὸν Μαυριτανὸν ἥρωα τὴν στιγμὴ ποὺ διηγεῖται μπροστὰ στὴν Δυσδαιμόνα τὰς ἄθλους του.

— Μὲ μετάξι καὶ μὲ ὑπομονὴ εἶναι κεντημένο! ἐξακολούθησε ἡ φίλη μου. Δὲν τῶχουν βάλει σὲ καλὴ θέσι ἐδῶ, ἀνάμεσα στὶς ἀκουαρέλες καὶ στὶς ἐλαιογραφίες, ἐνῷ ἡ θέσι του ἦταν στὸ τμῆμα τῶν ἐργοχείρων, ἀλλὰ δὲν πειράζει. Κ' ἐδῶ μέσα παράμερα, καθὼς βλέπεις, δὲν χάνει τὴν ἀξία του. Ἔπειτα, τὸ ἐργόχειρο τῆς δ. Λουκρητίας Παντολεόντος, ἐπέτυχε ἐκεῖ ποὺ ἔπρεπε νὰ ἐπιχθῇ, στὴν Ἔκθεσι τῆς Χαλκίδας. Ἔπαιρε καὶ τὸ πρῶτο βραβεῖο. Τὸ ἐθαύμασε καὶ ἡ Βασ. Οἰκογένεια κ' εἶπε τόσα καλὰ λόγια στὴν τεχνίτρα του.

— Μόνον λόγια;

— Τὸ ἐθαύμασαν καὶ δύο τρεῖς ὁμογενεῖς, φιλότεχνοι, καὶ εἶπαν πῶς κ' Εὐπωπαϊκὴ ἔκθεσι θὰ τιμοῦσε.

— Μόνον τὸ εἶπαν;

* * *

Καλλίτερα νὰ μὴ τὸ ἔβλεπα τὸ ὡραῖο ἐργόχειρο καὶ καλλίτερα νὰ μὴν ἐμάθαινα τὴν Ἱστορία καὶ τοὺς πλατωνικοὺς θριάμβους του.

Ἐμελαγχόλησα τόσον πολύ! Κ' ἐμελαγχόλησα γιατὶ εἶδα κ' ἐπείσθηκα ἄλλη μιὰ φορὰ ἀκόμα πῶς κάθε ἐργασία εὐσυνείδητη στὸν τόπο μας πηγαίνει στὰ χαμένα, ἀφοῦ ἢ δὲν τὴν βλέπουμε ἢ ἂν τὴν δοῦμε, μόνο μὲ τὰ λόγια τὴν θαυμάζουμε.

Ἀλλὰ τὰ λόγια, καὶ ἀπὸ βασιλικὰ ἀκόμα στόματα ἂν βγαίνουν, δὲν εἶναι ἀρκετά. Ὁ Πλατωνικὸς θαυμασμὸς ἠμπορεῖ νὰ κολακεύῃ τὸ ἐγὼ τοῦ τεχνίτη, ἀλλὰ δὲν τοῦ δίνει καμμιὰ ἐνθάρρυνσι γιὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴ δουλειά του, γιὰ νὰ κοπιάξῃ νὰ τελειοποιηθῇ.

Τὰ λόγια εἶν' εὔκολα γιὰ κεῖνον ποὺ τὰ δίνει, μὰ καὶ δὲν χωρταίνουν ἐκεῖνον ποὺ τὰ παίρνει.

Χρειάζεται καὶ μιὰ ἄλλη κάπως οὐσιαστικώτερη ὑποστήριξι. Καὶ τὴν ὑποστήριξι αὐτὴ δὲν τὴν εὗρῆκε τὸ ὡραῖον ἐργόχειρο.

* * *

Εἶναι καὶ κάποιος ἄλλος λόγος, ἔξω καθολικὴν ἀφορμὴν ἀπὸ τὴν Τέχνη αὐτός, ποὺ μ' ἔκαμε νὰ μελαγχολήσω περισσότερον. Ὁ λόγος ποὺ δὲν ψυχορραγίζουμε καθόλου νὰ τραβοῦμε τὰ κορίτσα ἀπὸ τὸ δασκαλίκι καὶ νὰ τὰ σπρώχνουμε σ' ἄλλους εὐρύτερους κύκλους ἐργασίας.

Η δ. ΛΟΥΚΡΗΤΙΑ ΠΑΝΤΟΛΕΟΝΤΟΣ

Ἂν τὸ ἔργον τῆς δ. Παντολέοντος δὲν ἐθαυμαζόταν μόνο, μὰ κ' ἀκριβοπληρονόταν, ὅπως καὶ τοῦ ἀξίζει, ὄχι μόνον αὐτὴ θὰ ἐφιλοτιμεῖτο νὰ μᾶς δώσῃ κ' ἄλλα ἔργα, ἐπίσης καλὰ σὰν κ' αὐτό, ἀλλὰ θ' ἄνοιγε τὰ μάτια καὶ σ' ἄλλα κορίτσα καὶ θὰ τοὺς ἔδειχνε ἕνα ὁρόμο καινούργιο στρωμένον μὲ τὴν ψήμην καὶ μὲ τὴν εὐμάρειαν καὶ ἀπαλλαγμένο ἀπὸ τὶς προστασίες τῶν Δημ. Συμβούλων καὶ τῶν Ὑπουργῶν.

Εὑρέθηκε ἕνας Μαρασλῆς νὰ ὑποστηρίξῃ τὸν Δασκαλισμὸ σκορπίζοντας μ' ἁπλοχεριὰ τὸ χρυσάφι του γιὰ νὰ ἐκδίδῃ βιβλία περιττὰ καὶ νὰ χτίζῃ μέγαρα καλλιμάρμαρα. Δὲν θὰ εὑρεθῇ κ' ἕνας ἄλλος Μαρασλῆς νὰ ὑποστηρίξῃ τὸν ἀντιδασκαλισμὸ καὶ νὰ προστατεύσῃ τὴν Τέχνη καὶ τὴν Ἐργασία;

Η ΑΡΟΔΑΦΝΟΥΣΑ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Κύριοι καὶ Κυρίες, ἐσεῖς ποὺ ἀγαπᾶτε τὰ ξενικά, κι' ὅλο φιλεῖστε, ἀκούστε τί μᾶς λέει ὁ Ἄγγλος Dr Richmond καὶ ὁ Γερμανὸς Dr Schlesinger, ποὺ ἔκαμαν σύγκαιρα κι' οἱ δύο τους ξέχωρα πειράματα νὰ δοῦν τί χαμπάρια κρύβει μικρόβια τὸ φιλί. Ἤβρανε γυαλὶ ξεμολυσμένο, ἔβαλαν ἀπάνω γελατίνα ξεμολυσμένη κ' αὐτή, κ' εἶπανε μιᾶς κοπέλλας νὰ τὸ φιλήσῃ. Σὲ εἰκοσιτέσσερες ὧρες βρεθήκανε ἀπάνω στὴ γελατίνα ἀπὸ 25 ὡς 30 ἀποικίες ἀπὸ λογιῶ λογιῶ μικρόβια, — ἄλλα θὰ πῆτε. Μὰ μπορούσανε νάναι καὶ βλαβερά. Τοῦ κάκου. Πάει καὶ τὸ φιλί!

— Δὲν ξέρεις, φίλε μου, πόσο χάρηκα ποὺ ἀπάντησα τὴν Κυρίαν σου. Καὶ φαίνεται σὰ νὰ μὲ συμπαθεῖ.

— Ἔτσι; Ἀχ, καὶ νὰ μὴν τὴν ἀπαντήσῃς ἀρχήτερα!

—

Γιατὶ δὲν γίνονται γάμοι στὰ Οὐράνια; Ἐπειδὴ πρέπει κάπως νὰ διαφέρουνε τὰ Οὐράνια ἀπὸ Κόλασι.

—

Μιὰ μέρα ἔλεγε κάποιος τοῦ Λόρδου Σώλσβερυ πῶς δυὸ λιονταρία στὴν Ἀφρικὴ φάγανε μερικοὺς φλάρους. Κ' ὁ Λόρδος εἶπε: «Εἶναι τὰ μόνα ἔντα ποὺ βρῆκαν πῶς χρησιμεύουν κάτι οἱ φλάροι.»

—

Ὡς καὶ τὰ σκυλιὰ πιὰ μαθαίνουνε γράμματα! Παράδειγμα τοῦ Λόρδου Ἀβεμπουρυ ὁ σκύλος, ποὺ ἅμα πεινοῦσε ἔπαιρνε κι' ἔβαζε μπροστὰ στὸ νοικοκύρη του ἕνα πινακα ποὺ ἔγραφε ἀπάνω φαγεῖν. Τὸ ἴδιο καὶ σὰ διψοῦσε, διάλεγε πίνακα ποὺ ἔλεγε νερό». Σὰν ἤθελε νὰ βγῇ ἔξω, ἀμέσως τὸν πίνακα «ἔξω» ἀπὰ δόντια, καὶ τὸν ἔρριχνε μπροστὰ στὸ λόρδο. Τόνε δίδαξε ὁ Λόρδος τὸ σκύλο γράμματα σ' ἕνα μῆνα. Οἱ δικοί μας οἱ σκύλοι φυσικὰ χρειάζουνται περισσότερο, γιατὶ ὁ σκύλος πρέπει νὰ μάθῃ τούλάχιστο δυὸ λέξεις γιὰ τὸ κάθε πρᾶμα.

—

Φραγκολεβαντινίτσα. — Μαμᾶ, γιατὶ μοῦ ἔγνεφε ὁ Λελὲς ὅλη τὴν ὥρα στὴν ἐκκλησιά;

Φραγκολεβαντίνα. — Δὲν τὸν εἶδα, Λιλή μου· ποὺ εἶτανε;

Φραγκολεβαντινίτσα. — Εἶταν ἀπὸ πίσω μου

—

Κόρη (στὸν περίπατο). Μητέρα, κοίταξε ἐκεῖ τὴν κ. Γρόθη καὶ τὸν ἄντρα της.

Μητέρα. Ἀφτὴ εἶναι; Πρέπει νὰ εἶναι γεφαφετημένη, γυναῖκα μὲ δυνατὸ χαραχτήρα.

Κόρη. Πῶς τὸ κατάλαβες; Ἀπὸ τὴν ὄψη της;

Μητέρα. Ὄχι, ἀπὸ τὴν ὄψη του.

—

Φίλος (σιγὰ σιγὰ σὲ φίλο του γιατρὸ ποὺ ἀκολουθεῖ λείψανο). Ποιός εἶναι; πελάτης σου;

Γιατρός (μὲ κρυφὸ χαμογέλιο). Ὄχι, συνάδελφος.

Ο ΡΕΦΕΝΕΣ.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Πράσινα δέντρα, ἐπάνω σας τὸ διάφανον ἀγέρι
Πάντα σὰν γλυκοχάϊδεμα περνάει ἐρωτικά.
Στὰ ἤρεμα τὰ δειλινά, σὰν ἀπὸ ἄθλον χέρι
Ὁποῦ περνάει καὶ χάνεται στὰ φύλλα μυστικά.

Ἡ μπόρες τῶν Δεκέβρηδων στὸ ὁρμητικό των διάβα
Σὲ κολυμπήθρα μαγικὴ σᾶς βάθτισαν ξανά.
Μὴν ἡ Ζωή σας δένεται μὲ τὴ δίκη μας, σκλάβα
Ἐμπρὸς στὴν Αἰωνιότητα ποὺ ἀλάφρη περνᾷ;

Τριστάνος.

ξεκαλυμένα, καὶ μὲ τὸ λόγο τους. Σ' ἐκεῖνα ποὺ λέει, μάλιστα στὸ τελευταῖο του γράμμα, παρουσιάζεται ὁ κ. Φωτιάδης μ' ὅλη του τὴ βαθειὰ κρίσι, μ' ὅλη τὴ μεγάλη μελέτη ποὺ χρειάζουνται τέτοια ζητήματα.

Ἀπὸ τὸν κ. Φωτιάδη θ' ἀκούσουμε πολλὰ καλὰ — ξὺ θέλῃ. Καὶ τὸ ἐλπίζουμε. «Il n' y a qu' à persévérer dans cette bonne voie» εἶπε μιὰ φορὰ ὁ Ψυχάρης. (Questions d' histoire et de linguistique).

Ἐκεῖνα πάλι ποὺ γράφει ὁ «Ταχυδρόμος», οὔτε γι' ἀστεῖα μποροῦν νὰ περάσουν. Ἐδῶ γράφει σ' ἕνα του φύλλο «Δὲν ἀσπαζόμεθα τὸ μακαρονικὸν ἐκεῖνο ὕφος (!), τὸ ὁποῖον καὶ πρὸς τὸ σημερινὸν γλωσσικὸν αἴσθημα ἀπᾴδει καὶ τὴν ἀντίληψιν δυσχερεστέραν καθιστᾷ. τοῦ γράφοντος οὕτως ἀστοχοῦντος τοῦ σκοποῦ», καὶ παρακάτω· «Ἴσως ὑπάρχουσι λόγοι, δι' οὓς ἡ δημώδης, ἀλλ' ἡ γνησία (!) δημώδης . . . . . εἶναι ἀνεκτή (!) ὡς γλῶσσα εἰδῶν τινων τῆς λυρικῆς ποιήσεως», νὰ τί λέει, καὶ πῶς γράφει ἀλλοῦ. «Οὐδέποτε ἴσως ἄλλοτε οἱ ἰδιοτροπίαν (!) γνώμης φιλοδοξήσαντες ἀπέβησαν τόσον κατάφωροι (!) ὅσον πάσχουσι (!) τοῦτο οἱ τὴν τοιαύτην αὐτῶν φιλοδοξίαν τοποθετήσαντες (!) ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς δυστήνου (!) ἡμῶν (;) γλώσσης. Μηδὲν ἔχοντες πλέον ν' ἀντιτάξωσιν οὐσιῶδες ὑπὲρ τοῦ παραδόλου (!) αὐτῶν ἐγχειρήματος (!) πρὸς καθήλωσιν (!) τῆς ἐθνικῆς (;) γλώσσης ἐν τῇ οἰκτρᾷ ἐκείνῃ καὶ ἀδιορίστῳ (!) καὶ ἄλλῃ ἀλλαχοῦ μορφῇ, εἰς ἣν περιήγαγον αὐτὴν αἱ πωρώσεις τῆς ἀμαθείας (γιάσου!) καὶ ἡ διὰ τῆς ἐπενεργείας τῶν Ἱστορικῶν περιπετειῶν σύμμιξις (!) αὐτῆς μετὰ στοιχείων ἀλλοτρίων, εὗρον καλὴν ἀληθῶς μέθοδον τοσῦτο (!) τῶν ἀντιφρονούντων ἀπεραντολογίαν ἀτελεύτητον, περὶ πάν ἄλλο ἢ τὸ κύριον ζήτημα ἀσχολουμένην, καὶ καταλήγουσι παρηγορούμενοι διὰ τῆς ἐν τῇ ἄλλῃ ζωῇ ἐπιφυλασσομένης αὐτοῖς δικαιώσεως καὶ Μακαριότητος». (Ταχυδρόμος 13 Ἰουλ. 1900)

Ἀπ' ὅλα αὐτὰ ποὺ λέει ὁ «Ταχυδρόμος», τὸ δείχνει πῶς «ἀσπάζεται τὸ μακαρονικὸν ἐκεῖνο ὕφος κ. τ. λ.» καὶ πῶς, ἐνῷ λέει γιὰ τὴ δημοτική: «ἡ γνησία δημώδης . . . εἶναι ἀνεκτὴ κ.τ.λ.», ἀλλοῦ τὴ θέλει ἀλουσδιάλου γιὰ πέταμα, ὅφοῦ λέει· «πρὸς καθήλωσιν τῆς ἐθνικῆς γλώσσης ἐν τῇ οἰκτρᾷ ἐκείνῃ καὶ ἀδιορίστῳ καὶ ἄλλῃ ἀλλαχοῦ μορφῇ, εἰς ἣν περιήγαγον αὐτὴν αἱ πορώσεις τῆς ἀμαθείας κ. τ. λ.» ; τότες τί θέλει νὰ πῇ μὲ τὸ γνησία δημώδης, μὲ τὸ οἰκτρᾷ, ἀδιορίστῳ καὶ ἄλλῃ ἀλλαχοῦ μορφῇ καὶ τὸ ἀνεκτὴ ὡς γλῶσσα εἰδῶν τινῶν τῆς λυρικῆς ποιήσεως ; Μὲ τί θέλει νὰ πῇ ;

Σ' ὅσα λέει ὁ κ. Φωτιάδης, ἀπαντᾷ ὁ «Ταχυδρόμος» μὲ «ἀπεραντολογίαν ἀτελεύτητον», καθὼς φαίνεται πολὺ καλὰ ἀπ' ὅσα γράφει. Ἐκείνους ποὺ ὑποστηρίζουν τὴν ἀληθινὴ μας γλῶσσα, ὁ «Ταχυδρόμος» τοὺς λέει «ἄκρως ἰδιοτρόπους ἰδεολόγους, καὶ γράφει, γιὰ τὸ Φωτιάδη βέβαια, τ' ἀκόλουθα· «Ἐπὶ τούτῳ μόνον λυπούμεθα, ὅτι ἐν τῇ ταξει τῶν ἄκρως ἰδιοτρόπων τούτων ἰδεολόγων ἐξακολουθεῖ ἐμμένων περιισπούδαστος ἡμῶν φίλος, δεινὸς μὲν τἆλλα ἐπιστήμων καὶ γλαφυρὸς τοῦ καλάμου χειριστής, ἐμπεσὼν ὅμως ἅπαξ εἰς τὴν πλάνην καὶ πεισμόνους ἐν αὐτῇ φιλοῦν (!) » Προκαλῶ μᾶς δείχνει τὴν καλή του καρδιὰ ὁ περισπούδαστος «Ταχυδρόμος» καὶ γράφει: «τὸν μάταιον πειραθέντες ἀγῶνα ν' ἀποσπάσωμεν προσφιλῆ φίλον ἀπὸ τῆς θλιβερᾶς πλάνης, εἰς ἣν οὐκ οἴδαμεν πῶς ἐμπεσὼν κακουχεῖται».

Μ' ὅλ' αὐτά, τί ἄλλο βλέπουμε παρὰ πῶς ὁ «Ταχυδρόμος», πεισμόνος ἐν τῇ πλάνῃ φιλοῦν, κακουχεῖται; Τί ἄλλο βλέπουμε παρὰ πῶς δὲν κατάλαβε τίποτα ἀπ' ὅσα ἔγραψε ὁ Φωτιάδης; Ἐδῶ ταιριάζουν ἐκεῖνα ποὺ διάβασα κάπου· «L' écrivain lance ses idées dans le monde comme des graines qui germent selon le terrain où elles tombent». Στοῦ κουφοῦ τὴν πόρτα ὅσο θέλεις βρόντα

Λύτὸς εἶναι ὁ Φωτιάδης, καὶ τέτοιος εἶναι ὁ «Ταχυδρόμος», ποὺ ἀκούσαμε, ἐγὼ κι ὁ φίλος μου, νὰ λένε γι' αὐτοὺς ὁ γέρος κι ὁ νέος ἔξω στὸ Ζάππειο. Αὐτοὶ εἶναι οἱ δάσκαλοι, κι αὐτοὶ εἶναι οἱ μαλλιαροί, καθὼς τοὺς ἔλεγε ὁ γέρος κι πρώην-Καθηγητής.

(Ἔχει συνέχεια).